

Rolf Strauch in interview with Kathimerini Money Review (Greek version)

[View PDF](#)

13/04/2021

News

ESM

Συνέντευξη με τον Rolf Strauch, Chief Economist του ESM

Δημοσιεύθηκε από την Καθημερινή Money Review

13 Απριλίου 2021

Συνέντευξη: Βασίλης Κωστούλας

Πρωτότυπη γλώσσα: Αγγλικά

Πώς αξιολογείτε τις επιδόσεις της Ελλάδας στη διαχείριση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας; Σε ποιον βαθμό τα lockdowns έχουν ανατρέψει τη μεταρρυθμιστική πορεία της χώρας και την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας της;

Είναι σαφές ότι η Ελλάδα, όπως και άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες, υπέφερε πάρα πολύ από τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας. Πέρυσι, σημειώθηκε έντονη μείωση του ΑΕΠ κατά 8,2%, η ισχυρότερη μείωση μετά την κρίση χρέους στη ζώνη του ευρώ. Αυτό οφείλεται στα οικονομικά μέτρα που ήταν αναγκαία για τη διαφύλαξη της υγείας και τον περιορισμό της πανδημίας. Η κυβέρνηση ενήργησε πολύ έντονα για να ελέγξει τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας και καλώς το έκανε, προκειμένου να βοηθήσει τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Παράλληλα, η

κυβέρνηση έχει ακολουθήσει σε μεγάλο βαθμό τη μεταρρυθμιστική ατζέντα που συμφωνήθηκε με τους Ευρωπαίους εταίρους της. Από αυτήν την άποψη, η συνολική πορεία σε επίπεδο χάραξης πολιτικής είναι η κατάλληλη, όπως τη βλέπουμε. Τις επόμενες εβδομάδες θα συνεχίσουμε τις συνομιλίες μας με την κυβέρνηση για περαιτέρω ενέργειες - ειδικά ενόψει της επόμενης απόφασης σχετικά με τα συμφωνηθέντα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους, τα οποία θα προσθέσουν περαιτέρω υποστήριξη στην ελληνική οικονομία. Αυτή η απόφαση θα πρέπει να ληφθεί αργότερα το καλοκαίρι.

Τι σημαίνει για την Ελλάδα η κρίση της πανδημίας στο δημοσιονομικό σκέλος; Πόσο ανησυχητική είναι η επίπτωση των έκτακτων μέτρων στήριξης στα ελληνικά κρατικά ταμεία;

Η Ελλάδα εισήλθε στην πανδημία με μια πολύ ισχυρή δημοσιονομική θέση και αυτό προφανώς βοήθησε σημαντικά στο να επιτρέψει στην κυβέρνηση να αντιδράσει στην πανδημία. Ήταν συνέπεια των δημοσιονομικών μέτρων που ελήφθησαν στο παρελθόν και της συνολικής διαρθρωτικής προσαρμογής στην οικονομία. Είναι σαφές ότι τα μέτρα για την καταπολέμηση του οικονομικού lockdown έχουν ισχυρό δημοσιονομικό αντίκτυπο. Πέρυσι, ο δημοσιονομικός αντίκτυπος των μέτρων ανήλθε στο 5,8% του ΑΕΠ, συν τους αυτόματους σταθεροποιητές που λειτουργούν μέσω της οικονομίας και αυξάνουν περαιτέρω το έλλειμμα. Είναι πολύ σημαντικό τα μέτρα αυτά να είναι στοχευμένα και προσωρινά, και αυτή είναι η περίπτωση. Επομένως, από αυτήν την άποψη, η απάντηση στην κρίση είναι η ενδεδειγμένη. Προφανώς, ο αντίκτυπος θα αντιστραφεί μόλις η οικονομία ανακάμψει μετά την πανδημία. Εκείνη τη στιγμή, τα μέτρα δεν χρειάζεται να διατηρηθούν πλέον και θα μπορούν να τερματιστούν. Έτσι, αισθάνομαι αρκετά σίγουρος ότι, με τις συνεχείς προσπάθειες της κυβέρνησης, καθώς και με την ευρωπαϊκή υποστήριξη, η Ελλάδα μπορεί να ανακτήσει μια ισχυρή δημοσιονομική θέση μετά την πανδημία.

Τι κινδύνους διακρίνετε για το ελληνικό χρέος μεσοπρόθεσμα; Εξακολουθούν οι ευνοϊκοί όροι αποπληρωμής να εξισορροπούν το τεράστιο απόθεμα δημόσιου χρέους; Για πόσο ακόμη;

Μπορώ ξεκάθαρα να πω ότι η βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους δεν μας απασχολεί άμεσα. Η κατάσταση είναι πολύ διαφορετική σε σύγκριση με την προηγούμενη κρίση. Υπάρχουν κυρίως τέσσερις παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτήν την παραδοχή. Ο πρώτος είναι η πολύ ισχυρή δημοσιονομική θέση με την οποία η Ελλάδα εισήλθε στην πανδημία. Ο δεύτερος αφορά την ιδιαίτερα ευνοϊκή

διάρθρωση του χρέους που κατέχει η Ελλάδα. Σε διόλου ευκαταφρόνητο βαθμό λόγω των δανείων του ESM. Διατηρούμε το 55% του συνολικού δημόσιου χρέους και, όπως γνωρίζετε, τα δάνειά μας έχουν πολύ μεγάλη διάρκεια – 31 ετών κατά μέσο όρο – και πολύ χαμηλές τρέχουσες πληρωμές τόκων. Επιπλέον, υπάρχει η σταθερή πτώση των επιτοκίων της αγοράς που μετριάζει επίσης το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους. Και τέλος, υπάρχει ισχυρή υποστήριξη από τους Ευρωπαίους εταίρους, ιδίως από το πρόγραμμα αγορών της ΕΚΤ και από τα χρήματα που θα διατεθούν μέσω του προγράμματος Next Generation της ΕΕ. Αυτοί οι παράγοντες μαζί οδηγούν σε ένα περιβάλλον όπου το ελληνικό χρέος φαίνεται να είναι διαχειρίσιμο. Έχουμε υποστηρίξει εδώ και αρκετό καιρό ότι πρέπει να αλλάξει η προσέγγιση: δεν πρέπει να επικεντρώνεται κανείς μόνο στο απόθεμα του χρέους, αλλά πρέπει να κοιτάζει και τις ροές του χρέους. Από αυτήν την άποψη, το βάρος του ελληνικού χρέους δείχνει πολύ λογικό. Δεν υπάρχει λοιπόν άμεση ανησυχία για το ελληνικό χρέος. Προφανώς, υπάρχουν προκλήσεις μακροπρόθεσμα. Θα είναι σημαντικό η Ελλάδα να επιστρέψει σε μια ισχυρή δημοσιονομική θέση, με δημοσιονομικά αποθέματα που θα επιτρέψουν στην κυβέρνηση να αντιμετωπίσει μελλοντικές προκλήσεις όπως η γήρανση του πληθυσμού και η κλιματική αλλαγή. Όταν συμβεί αυτό, και εάν δοθεί η κατάλληλη εστίαση στην ενίσχυση της ανάπτυξης, τότε οι προκλήσεις του χρέους μπορούν να αντιμετωπιστούν μακροπρόθεσμα.

Δεν υπάρχει άμεση ανησυχία για το ελληνικό χρέος, παρά τις προκλήσεις μακροπρόθεσμα.

Όταν η ΕΚΤ θα αποσύρει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων PEPP, η Ελλάδα θα αντιμετωπίσει ξανά το γεγονός ότι τα ομόλογά της δεν είναι επιλέξιμα από το QE. Θεωρείτε ότι σε εκείνο το χρονικό σημείο η Ελλάδα ενδεχομένως θα χρειαστεί μια πιστωτική γραμμή από τον ESM, η οποία με τη σειρά της θα της δώσει τη δυνατότητα να ενταχθεί στο QE;

Η Ελλάδα εισήλθε στην πανδημία με μια αρκετά ισχυρή δημοσιονομική θέση και περιμένω ότι η Ελλάδα μπορεί να επιστρέψει σε αυτήν τη θέση. Αυτό λοιπόν υποστηρίζει την εμπιστοσύνη της αγοράς και τη βιωσιμότητα του χρέους. Αυτή η θέση συνοδεύεται από την ισχυρή δέσμευση της κυβέρνησης για ένα αναπτυξιακό σχέδιο. Επιπλέον, η Ελλάδα έχει μια ευνοϊκή διάρθρωση χρέους και μεγάλα αποθέματα ρευστότητας, κι αυτά υποστηρίζουν επίσης την εμπιστοσύνη της αγοράς. Από αυτήν την άποψη, δεν θα προέβλεπα ότι η Ελλάδα θα χρειαζόταν πιστωτική γραμμή όταν λήξει το πρόγραμμα αγορών της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ κατέστησε

σαφές ότι θα αξιολογήσει πολύ προσεκτικά τους όρους χρηματοδότησης ενόψει της συνολικής οικονομικής κατάστασης κατά τη σταδιακή κατάργηση του προγράμματος. Ανεξάρτητα από τη νομισματική πολιτική, φυσικά, υπάρχει μία πιστωτική γραμμή υποστήριξης για την πανδημία από τον ESM μέχρι το τέλος του 2022. Επομένως, εάν η ελληνική κυβέρνηση το έβρισκε χρήσιμο, θα μπορούσαμε να χρηματοδοτήσουμε το 2% του ΑΕΠ της μέσω αυτής της πιστωτικής γραμμής. Αλλά αυτό δεν σχετίζεται ευθέως με μια αλλαγή της νομισματικής πολιτικής.

Η πανδημία φέρνει νέα γενιά NPLs. Το πρόγραμμα «Ηρακλής» είναι αρκετό; Ή θα χρειαστούμε λύσεις όπως μία bad bank;

Σαφώς, όπως υποδηλώνετε, η οικονομική επίπτωση της πανδημίας στον εταιρικό τομέα θα είναι ορατή και μπορεί κανείς να αναμένει αύξηση στον λόγο των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σε αυτό το στάδιο, είναι πολύ δύσκολο να εκτιμηθεί το μέγεθος αυτού του αντίκτυπου και να δοθεί μια σαφής πρόβλεψη για τον βαθμό στον οποίο τα NPLs μπορεί να αυξηθούν. Βλέπουμε ότι οι τράπεζες λαμβάνουν προληπτικά μέτρα για τον μετριασμό της εμφάνισης NPLs στα βιβλία δανείων τους και αυτό είναι χρήσιμο. Η επιτυχία του project «Ηρακλής» ώθησε την κυβέρνηση να ζητήσει την παράτασή του, την οποία μόλις ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό θα συμβάλει επιπλέον στη μείωση των NPLs, συμπληρώνοντας τις προσπάθειες των τραπεζών. Χαιρετίζουμε κάθε συστημική πρωτοβουλία και πρόταση που θα μειώσει περαιτέρω τα NPLs. Φυσικά, πρέπει να είναι εφικτή και βιώσιμη από κανονιστική και φορολογική άποψη. Θεωρούμε πολύ θετική την πρόοδο που σημειώθηκε στον νέο πτωχευτικό πλαίσιο, το οποίο θα τεθεί σε ισχύ τον Ιούνιο. Κατά την άποψή μας, είναι ένα αποτελεσματικό μέσο για την αντιμετώπιση των NPLs στο μέλλον. Η κυβέρνηση πρέπει τώρα να επικεντρωθεί στην εφαρμογή του.

Η κυβέρνηση πρέπει τώρα να επικεντρωθεί στην εφαρμογή του νέου πτωχευτικού πλαισίου.

Τι σημαίνει για την Ελλάδα το Ταμείο Ανάκαμψης; Τι είδους παρεμβάσεις και σε ποιους τομείς θεωρείτε ότι χρειάζεται η Ελλάδα για να δώσει προστιθέμενη αξία σε αυτά τα χρήματα;

Τα Ταμεία του προγράμματος Next Generation EU και το σχέδιο αποκατάστασης και ανθεκτικότητας που το συνοδεύει είναι πραγματικά μια μοναδική ευκαιρία για τη μετά την πανδημία ανάκαμψη της Ελλάδας. Χαιρετίζουμε θερμά την έμφαση της

κυβέρνησης στις επενδύσεις, τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική πλευρά τους. Υπάρχουν πολλά στοιχεία, όπως τόνισε και η κυβέρνηση, τα οποία έχουν σημασία· ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος παράλληλα με την ψηφιοποίηση ως μέρος των επενδυτικών πρωτοβουλιών, βελτίωση του συστήματος δικαιοσύνης και του πλαισίου αφερεγγυότητας που παίζει σημαντικό ρόλο, ενίσχυση της υποδομής που σχετίζεται με τις μεταφορές και τη συνδεσιμότητα (όπου η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με τις χώρες – εταίρους της) και ενίσχυση της συμμετοχής (ιδίως της γυναικείας) στην αγορά εργασίας. Αυτοί είναι οι τομείς μεταρρύθμισης που θα μπορούσαν να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να ενισχύσουν το συνολικό αναπτυξιακό δυναμικό της ελληνικής οικονομίας.

Πότε βλέπετε να τελειώνει η πανδημία και κατ' επέκταση πότε βλέπετε να ανακάμπτει ουσιαστικά ο τουρισμός;

Αυτό είναι πράγματι ένα σημαντικό ερώτημα όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά προφανώς και για άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες. Μια σαφής προτεραιότητα πολιτικής πρέπει να είναι η επιτάχυνση και η διαχείριση της εκστρατείας εμβολιασμού όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται, ώστε να εξασφαλιστεί μια ασφαλής και επιτυχημένη τουριστική περίοδος. Ο ευρωπαϊκός στόχος να εμβολιαστεί το 70% του ενήλικου πληθυσμού έως τον Ιούνιο θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμος για την ομαλοποίηση της ζωής μας, συμπεριλαμβανομένης της τουριστικής δραστηριότητας. Είναι πολύ δύσκολο να προβλέψουμε σε ποιον βαθμό θα πετύχουμε να φτάσουμε εκεί τελικά, και πότε θα αποκατασταθεί πλήρως η κανονικότητα, δεδομένου ότι προκύπτουν ερωτήματα υγείας με νέες μεταλλάξεις του ιού. Αλλά η πρόοδος στον εμβολιασμό είναι βασικό στοιχείο εδώ.

Το ζήτημα για την Ελλάδα είναι να επιστρέψει στην προ-πανδημίας αναπτυξιακή της τάση.

Τι ρυθμούς ανάπτυξης θα χρειαστεί η Ελλάδα τα επόμενα χρόνια;

Δεδομένης της απότομης μείωσης της ανάπτυξης πέρυσι, χρειαζόμαστε ισχυρή ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια, και είναι αυτό που προβλέπεται. Αν κοιτάξετε τις τελευταίες προβλέψεις του ΔΝΤ, αναμένεται ανάκαμψη φέτος και ακόμη ισχυρότερη ανάπτυξη το επόμενο έτος, που θα αγγίξει το 5%. Με το άνοιγμα της οικονομίας, η εξομάλυνση αναμένεται να πάρει τη δική της δυναμική σε κάποιον βαθμό, και η υποστήριξη αυτής της ανάκαμψης, όσο πιο ισχυρά γίνεται, είναι απαραίτητη. Το βασικό ζήτημα είναι σε ποιον βαθμό η Ελλάδα θα μπορέσει να επιστρέψει στην

προηγούμενη αναπτυξιακή της τάση. Εάν η Ελλάδα κάνει την καλύτερη δυνατή χρήση των κονδυλίων του Next Generation EU και του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, θα είναι πραγματικά δυνατό να ξεπεράσει το κενό που προκαλεί η πανδημία και να απελευθερώσει μια μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή δυναμική που υπερβαίνει ακόμη και την πορεία ανάπτυξης πριν από την πανδημία.

Ποια μεταρρύθμιση θα χαρακτηρίζατε game changer για την Ελλάδα;

Το Next Generation EU και ολόκληρο το πακέτο πολιτικής που το συνοδεύει είναι η μοναδική ευκαιρία για αλλαγή του σκηνικού. Ο συνδυασμός μεταρρυθμιστικών μέτρων - εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης, ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα, ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω της κατάρτισης - και η αποτελεσματική καθοδήγηση των επενδύσεων στους σωστούς τομείς, θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αναζωογόνηση των κινητήριων μοχλών της ελληνικής οικονομίας. Θα επιτρέψει επίσης στην Ελλάδα να προετοιμαστεί μακροπρόθεσμα για τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και της γήρανσης του πληθυσμού.

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu

[George Matlock](#)

Senior Financial Spokesperson

+352 260 962 232

g.matlock@esm.europa.eu